

NOTAT

5. februar 2020

NEDTÆLLING TIL BUDGET- TOPMØDE: MELLEM SPARE- OG KOLLISIONSKURS

Kontakt:

Seniorrådgiver, Jan Høst Schmidt

+45 53 76 27 08

jhs@thinkeuropa.dk

RESUME: Torsdag drager statsminister Mette Frederiksen til Bruxelles for at diskutere det kommende EU-topmøde om budgettet med rådsformand Charles Michel på tomandshånd. Fronterne er trukket skarpt op mellem "Vennerne af samhørighed", der tæller 17 EU-lande herunder Polen, Spanien, Grækenland og Ungarn, og på den anden side "De sparsommelige fire", der foruden Danmark tæller Sverige, Holland og Østrig. Charles Michel har indkaldt til topmødet d. 20. februar "uden fast bagkant", men det er dog tvivlsomt, om mødet udvikler sig til et gennembrud i forhandlingerne.

Den danske regering kommer med et særdeles stramt mandat til forhandlingerne om EU's flerårige budget (MFF) og er klar til et dobbelt veto, hvis ikke budgettet 1) holdes på 1 pct. af EU-landenes BNI, og 2) fortsat giver Danmark en rabat. Herudover lægger Danmark stor vægt på, at der bliver plads til nye prioriteter som klima, forskning og sikring af ydre grænser. Regeringen har også mandat til at acceptere nye indtægter til EU, der kan bidrage til den grønne omstilling.

Mens den danske regerings linje om 1 pct. kolliderer med en stor del af de andre EU-landes positioner, så tyder noget på, at danskerne er mere optagede af indhold end af, om Danmark skal betale mere. Et stort flertal vægter ifølge en ny meningsmåling, som Voxmeter har gennemført for Tænketanken EUROPA, flere penge til f.eks. klima og sikring af ydre grænser højere end, at Danmark undgår at betale mere. Denne prioritering går igen hos samtlige partiers vælgere.

HOVEDKONKLUSIONER:

- EU's stats- og regeringschefer er indkaldt til topmøde – uden fast bagkant – om EU's næste flerårige budget (MFF) d. 20. februar 2020. Den danske regering kommer til mødet med et særdeles stramt mandat fra Folketinget.
- Regeringen er klar til at nedlægge veto, hvis ikke budgettet 1) holdes på 1 pct. af EU-landenes BNI, og 2) fortsat giver Danmark en rabat. Desuden lægger regeringen stor vægt på, at der bliver plads til nye prioriteter som klima, forskning og sikring af ydre grænser.
- En ny måling foretaget for Tænketanken EUROPA af Voxmeter viser, at 68 pct. af danskerne anser det for vigtigere, at danske mærkesager prioriteres i budgettet, end at Danmark ikke kommer til at betale mere til EU.
- I alle partier repræsenteret i Folketinget er der et flertal på 50 pct. eller derover, som lægger højere vægt på at sikre danske mærkesager end på at Danmark ikke må betale mere.
- Hos Socialdemokratiet og Venstres vælgere er andelen hhv. 74 pct. og 70 pct. for at sikre mærkesagerne.
- To ud af tre støtter en grøn omstillingsfond, som kan hjælpe lande med særlige vanskeligheder til at omstille deres energi til mere klimavenlige former.
- Den danske regering lægger op til, at Danmark kan støtte nye indtægtskilder til EU's budget, som kan bidrage til at understøtte grøn omstilling.
- Næsten tre ud af fire af de adspurgte i målingen er tilhængere af en ny EU-indtægt i form af en afgift på plastaffald som foreslået af Kommissionen.
- EU's budgetkommissær, Johannes Hahn, der netop af været i Danmark, finder det usandsynligt at Danmark og andre kan komme igennem med en meget restriktiv budgetlinje. Ifølge Kommissionen får Danmark bidraget til budgettet syv gange tilbage igen i form af fordelene ved det indre marked.

Forhandlingerne om EU's langtidsbudget for 2021-27 spidser til. Formanden for Det Europæiske Råd, belgieren Charles Michel, har indkaldt til topmøde i Bruxelles den 20. februar i år, og han har tilsyneladende tænkt at beholde stats- og regeringscheferne i mødelokalet, indtil de er blevet enige.¹ Mens 17 EU-lande, som støtter et mere ambitiøst EU-budget, mødtes i Beja i Portugal lørdag, holdt statsminister Mette Frederiksen mandag Skype-møde med Danmarks allierede i budgetspørgsmålet – Holland, Sverige og Østrig. De to grupperinger omtaler sig selv som hhv. "Friends of Cohesion" (Venner af samhørighed) og "Frugal 4" (De sparsommelige fire). Torsdag mødes statsminister Mette Frederiksen med Charles Michael i Bruxelles for at drøfte budgettet bilateralt inden topmødet.

Herhjemme har regeringen haft en kritisk diskussion med Folketingets partier om regeringens mandat til forhandlingerne om EU's budget. Regeringen har efterfølgende fået mandat fra Folketinget til en linje, hvor der er "afgørende vægt" – hvilket vil sige at man er klar til at nedlægge veto – på to forhold, nemlig at det samlede budget ikke må oversige 1 pct. af EU-landenes BNI, og at Danmark beholder sin rabat. Endelig lægger regeringen stor vægt på, at budgettet afspejler danske mærkesager.² Det er en skærpelse af det mandat, som regeringen tidligere har søgt opbakning til, men hvor der ikke blev lagt "afgørende vægt" på det samlede budget.

Ifølge den fungerende finansminister, Morten Bødskov, skal Danmark betale 6 mia. kroner mere brutto ifølge Kommissionens forslag (1,11 pct. af EU-BNI) til langtidsbudget fra maj 2018 og 5 mia. kroner mere brutto ifølge det finske formandskabs kompromisforslag (1,07 pct. af EU-BNI) fra december 2019. Selv med et budget på 1 pct. af EU's BNI vil Danmark pga. Storbritanniens farvel til EU skulle betale omkring 3 mia. kroner mere om året uden en rabat.³

EU-landene kunne ikke i december blive enige om det finske kompromis til et langtidsbudget på 1,07 procent af BNI. Det finske forslag reducerer alle udgiftsområder ift. Kommissionens forslag undtagen landbrugsområdet. Forslaget

¹ Brussels Briefing, Reaching the summit, Financial Times 27. januar 2020.

² Efter kritik: Regeringen får bred opbakning til sin linje i EU's budgetslagsmål, Altinget 31. januar 2020; Statsministeren sendes til Bruxelles med trussel om budget-veto, DR, 31. januar 2020 <https://www.dr.dk/nyheder/politik/statsministeren-sendes-til-bruxelles-med-trussel-om-budget-veto>.

³ Udtalelser fra fungerende finansminister Morten Bødskov, Transmitteret fjernsynsdebat fra mødet i Folketingets Europaudvalg, 24. januar 2020 og Samlenotat til Europaudvalget, Finansministeriet 16. januar 2020 [https://www.eu.dk/samling/20191/kommissionsforslag/KOM\(2018\)0321/bilag/12/2136634.pdf](https://www.eu.dk/samling/20191/kommissionsforslag/KOM(2018)0321/bilag/12/2136634.pdf). Tænketanken EUROPA's beregninger peger på en stigning i det danske bruttobidrag på godt 3,5 til godt 4,5 mia. kroner som følge af de to forslag. Det har ikke været muligt at klarlægge årsagerne til forskellen i skrivende stund, men også med tænketankens tal er der tale om betragtelige stigninger i dette tilfælde i forhold til 2018 bidraget. Se Finsk udspil barberer 47 mia. euro af EU-budgettet, Tænketanken EUROPA, december 2019, <http://thinkeuropa.dk/oekonomi/finsk-udspil-barberer-47-milliarder-euro-af-eu-budgettet>.

mødte modstand fra såvel ”strammere” som Danmark og tilhængere af samhørighedsmidler fra Central-og Østeuropa samt de sydlige lande.⁴

Pga. EU-landenes budgetprioriteter vil et forsøg på at nå et kompromis om at reducere budgettet udover det finske forslag sandsynligvis ramme prioriteter som klima, migration og intern og ekstern sikkerhed hårdt. I stedet kan lande som Danmark, Holland og Tyskland søge kompensation for store stigninger i deres bidrag i form af en fortsat rabatordning.⁵

I budgetforhandlingerne lægger landene normalt vægt på både deres brutto- og nettobidrag til EU, idet mere end 85 pct. af EU-budgettets udgifter føres direkte tilbage til medlemslandene i form af struktur- og landbrugsstøtte, forskningsmidler m.m. Danmark er en af de største nettobidragydere til budgettet med et bidrag i 2018 på 0,39 pct. af Danmarks BNI.⁶

Der foreligger ikke officielle beregninger over nettobetalinger i henhold til Kommissionens forslag til langtidsbudget for 2021-27. Tænketanken Bruegel har beregnet de årlige gennemsnitlige nettobetalinger ifølge Kommissionens forslag. Ifølge disse vil det gennemsnitlige årlige danske bidrag stige fra 0,29 pct. af BNI i budgettet 2014-20 til 0,36 pct. af BNI i budgetforslaget for 2021-27, svarende til en stigning på næsten 3,9 mia. kroner om året.⁷

Ifølge Bruegels beregninger vil Danmark og Østrig opleve de største stigninger i nettobidraget til budgettet, svarende til 0,07 pct. af BNI. Men lande som Bulgarien, Polen og Rumænien vil samtidig få reduceret deres nettobetalinger fra budgettet med omkring 1 pct. af deres BNI, og Ungarn får reduceret deres nettobetalinger med 2 pct. af dets BNI årligt ift. det eksisterende langtidsbudget.⁸ Det er således både nettobidragydere- og modtagere, som taber på, at briterne forlader EU.

Ved Tænketanken EUROPA's Europakonference den 28. januar satte statsminister Mette Frederiksen spørgsmålstegn ved, om mere velstående lande som Danmark fortsat skal modtage strukturfondsmidler ligesom hun argumenterede for en

---

⁴ Finsk udspil barberer 47 mia. euro af EU-budgettet, Tænketanken Europa, december 2019.

⁵ Ibid. og Regeringen lægger mere vægt på rabat end samlet EU-pris og Hvor meget skal Danmark betale til EU? regeringen under pres inden forhandlinger. Politik. DR webarkiv, 24.januar 2020 <https://www.dr.dk/nyheder/politik/hvor-megget-skal-danmark-betale-til-eu-regeringen-under-pres-inden-forhandlinger>.

⁶ Borgernes ønsker klemmes i et stramt EU-budget, Tænketanken EUROPA, oktober 2019, <http://thin-keuropa.dk/politik/borgernes-oensker-til-eu-klemmes-i-stramt-budget>.

⁷ A New Look at Net Balances in the European Union's next Multiannual Budget, Zsolt Darvas, Bruegel, december 2019.

⁸ Ibid.

reduktion og omlægning af landsbrugsstøtten. Hun fremførte desuden, at der er et "klart potentiale" for at skære ned på de "utroligt høje udgifter" i EU til administration.⁹ Da Frederiksen i oktober første gang kritiserede Kommissionens budget-udspil og kaldte stigningen i administrationsudgifter for "fuldstændig gak"¹⁰ vakte det dog kritik fra flere af Folketingets partier samt fra EU's daværende budget-kommissær, Günther Oettinger, der bl.a. anførte, at en stor del af stigningen i administrationsomkostningerne går til pensioner samt generelle prisstigninger.¹¹

Fratager man rige lande som Danmark deres strukturstøtte og f.eks. halvdelen af deres landbrugsstøtte, kan man godt trods Brexit skabe et budget på omkring 1 pct. af EU's BNI med plads til (danske) prioriteter som klima og en styrkelse af de ydre grænser. Men det vil koste et land som Danmark meget i tabt landbrugsstøtte fra EU.¹²

EU's nuværende budgetkommissær Johannes Hahn var tirsdag og onsdag i Danmark og mødtes med statsminister Mette Frederiksen, fungerende finansminister Morten Bødskov samt Folketingets Europaudvalg. Hahn benyttede lejligheden til at slå til lyd for et bredere fokus på fordelene ved det europæiske samarbejde i stedet for at fokusere isoleret på budgettet. Ifølge Kommissionens tal får Danmark således bidraget til budgettet syv gange tilbage igen i form af fordelene ved det indre marked.¹³ En rapport udarbejdet for Erhvervsministeriet i 2018 viste, at EU's indre marked styrker Danmarks BNP med ca. 5 pct., og at mere end en halv million danske job er relateret til eksport til EU's indre marked.¹⁴

Danskerne lægger størst vægt på indhold

Mens den danske regering altså hører til blandt budgethøgene i EU, tyder en ny meningsmåling foretaget for Tænketanken EUROPA af Voxmeter på, at danskerne ikke er helt så optagede som regeringen af, at Danmark ikke kommer til at betale

---

⁹ Se hele statsminister Mette Frederiksens tale fra Europakonferencen 2020 på YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=VS-531XP1LI&t=1088s>.

¹⁰ Mette Frederiksen om større EU-budget: Det er jo fuldstændig gak, Jyllands-Posten, 16. oktober 2019, <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE11685106/mette-frederiksen-om-stoerre-eubudget-det-er-jo-fuldstaendig-gak/>.

¹¹ Mette Frederiksens brug af tal og gak-udtalelser møder kritik, Jyllands-Posten, 31. oktober 2019, <https://finans.dk/politik/ECE11725592/mette-frederiksens-brug-af-tal-og-gakudtalelser-moeder-kritik/?ctxref=ext>.

¹² Brexit kan sætte gang i en reform af EU's budget, Tænketanken Europa, december 2017.

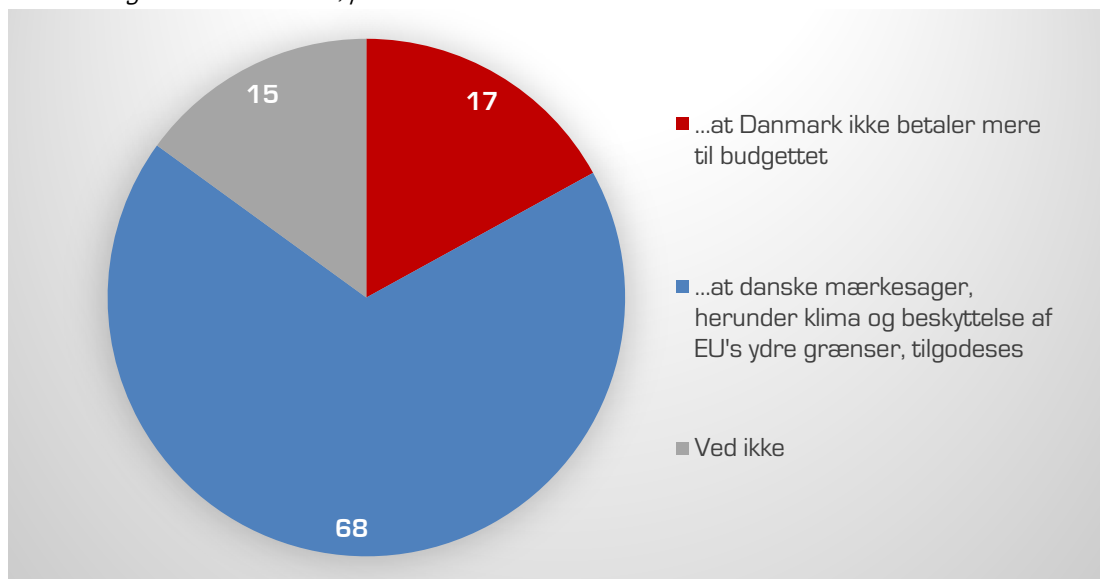
¹³ Kommissær advarer mod rigid dansk EU-linje: Kan skade klimaambitioner, DR, 3. februar 2020, <https://www.dr.dk/nyheder/udland/kommissaer-advarer-mod-rigid-dansk-eu-linje-kan-skade-klimaambitioner>.

¹⁴ Ny rapport viser gevinsterne ved EU's indre marked på tværs af hele EU, Erhvervsministeriet, 2018, <https://em.dk/nyhedsarkiv/2018/september/ny-rapport-viser-gevinsterne-ved-det-indre-marked-paa-tvaers-af-hele-eu/>.

mere til EU's budget. Derimod er det afgørende for et stort flertal, at der sikres finansiering til danske mærkesager som klima og sikring af ydre grænser. *Se figur 1.*

Figur 1. Indhold vigtigere end at Danmark ikke betaler mere til EU

Du bedes vælge den slutning på sætningen, du er mest enig i: Det vigtigste i forhandlingerne om EU's næste budget bliver at sikre ..., pct.

Note: N=2.001. Data indsamlet 13.1-21.1-2020. **Kilde:** Voxmeter for Tænketanken EUROPA.

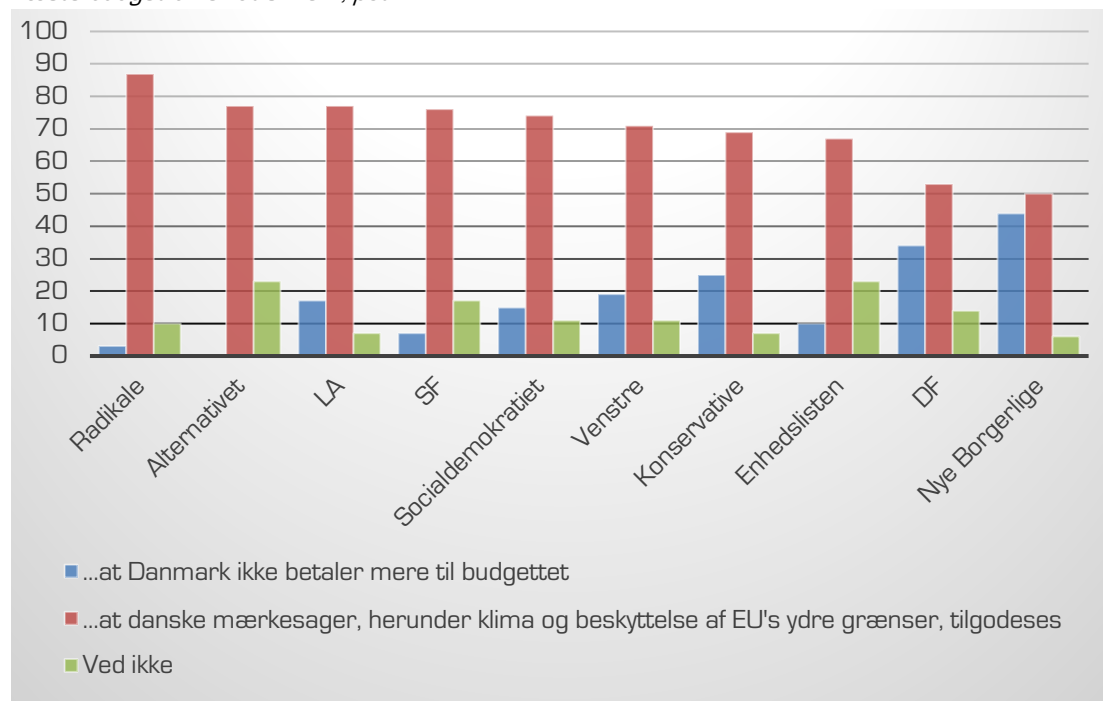
I 2019 spurgte YouGov for Tænketanken Europa også danskerne om deres vægt på prioriteter eller stramt budget i forhandlingerne. Her var der ligeledes et flertal for at sætte fokus på prioriteterne.¹⁵

Den klare vægtning af prioriteter frem for stramt budget er gennemgående hos samtlige partiers vælgere med undtagelse af Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti, hvor dog hhv. 53 pct. og 50 pct. vægter prioriteter frem for stramt budget. For Socialdemokratiet og Venstre ligger tilslutningen til et fokus på prioriteterne på hhv. 74 pct. og 71 pct. blandt deres vælgere.

¹⁵ Danskerne vil godt betale mere til EU- hvis udvalgte områder prioriteres, Tænketanken EUROPA, juni 2018, <http://thinkeuropa.dk/politik/danskerne-vil-godt-betale-mere-til-eu-hvis-udvalgte-omraader-prioriteres>.

Figur 2. S- og V-vælgere foretrækker i høj grad prioriteter

Du bedes vælge den slutning på sætningen, du er mest enig i: Det vigtigste i forhandlingerne om EU's næste budget bliver at sikre ..., pct.

Note: N=2.001. Data indsamlet 13.1 - 21.1-2020. Baseret på, hvad respondenterne ville stemme, hvis der var folketingsvalg i morgen. **Kilde:** Voxmeter for Tænketanken EUROPA.

Støtte til grøn overgangsfond

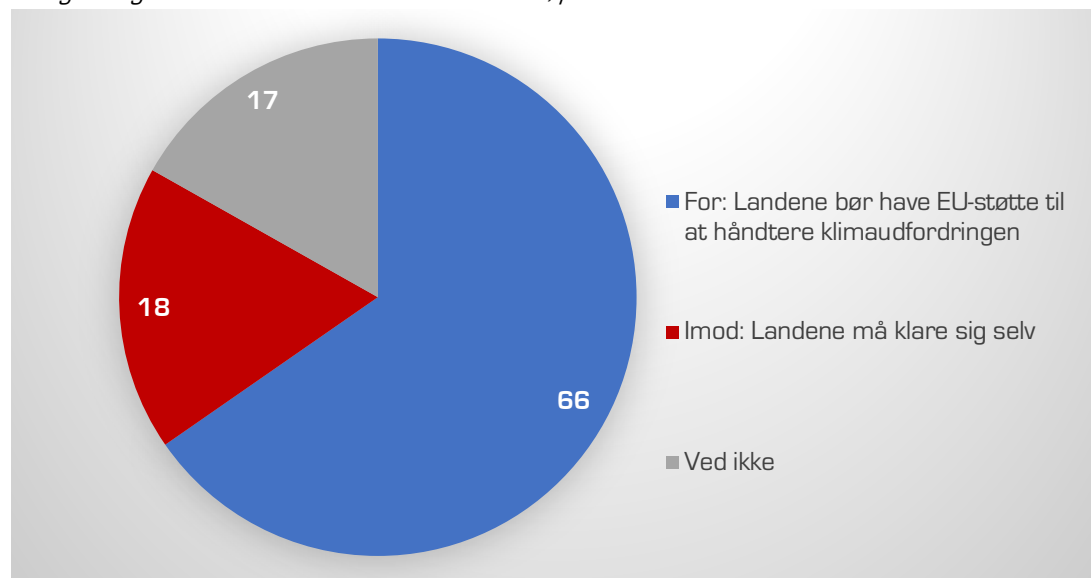
Kommissionen har fremsat forslag om at inkludere penge i EU's nye langtidsbudget for 2021-27 til en omstilling fra især kul til mere klimavenlig energi i en række EU-lande. Fonden skal tilføres nye budgetmidler på 7,5 mia. euro, som skal understøtte investeringer i grøn energioplægning finansieret fra budgettets samhørighedsmidler og nationale bidrag på op til 100 mia. euro.¹⁶

Af figur 3 fremgår, at to ud af tre danskere støtter en sådan grøn omstillingsfond, som kan hjælpe lande med særlige vanskeligheder til at omstille deres energi til mere klimavenlige former.

¹⁶ EU's langtidsbudget. Samlenotat til Folketingets Europaudvalg, 30.januar 2020

Figur 3. Danskerne støtter fond til omlægning til klimavenlig energi

Nogle EU-lande er fortsat afhængige af klimaskadelige energikilder såsom kul. Der er fremsat forslag om at oprette en grøn overgangsfond i EU, der kan hjælpe disse lande til at omstille sig til mere klimavenlig energi. Er du for eller imod en sådan fond?, pct.

Note: N=1.007. Data indsamlet 13.1 – 21.1-2020. **Kilde:** Voxmeter for Tænketanken EUROPA.

Fordelt på Folketingspartierne er der et flertal på to tredjedele eller mere med undtagelse af Liberal Alliance, hvor flertallet er på 62 pct., og Dansk Folkeparti og Nye borgerlige, hvor et flertal på hhv. 44 pct. og 77 pct. er imod en grøn omstillingsfond. Blandt potentielle vælgere til Socialdemokratiet og Venstre er tilslutningen hos de adspurgte til en grøn overgangsfond henholdsvis 72 pct. og 66 pct.

Populær plastskat

Kommissionen har også stillet forslag om en række nye indtægter for EU's budget. Disse indtægter kan være med til at sikre penge til nye indsatsområder og begrænse landenes nationale bidrag. Indtægterne opkræves af medlemsstaterne og indbetales af disse til EU's budget. Den danske regering har som noget nyt lagt op til, at "Danmark er åben over for nye indtægtskilder til EU's budget, der kan bidrage til at understøtte den grønne omstilling."¹⁷

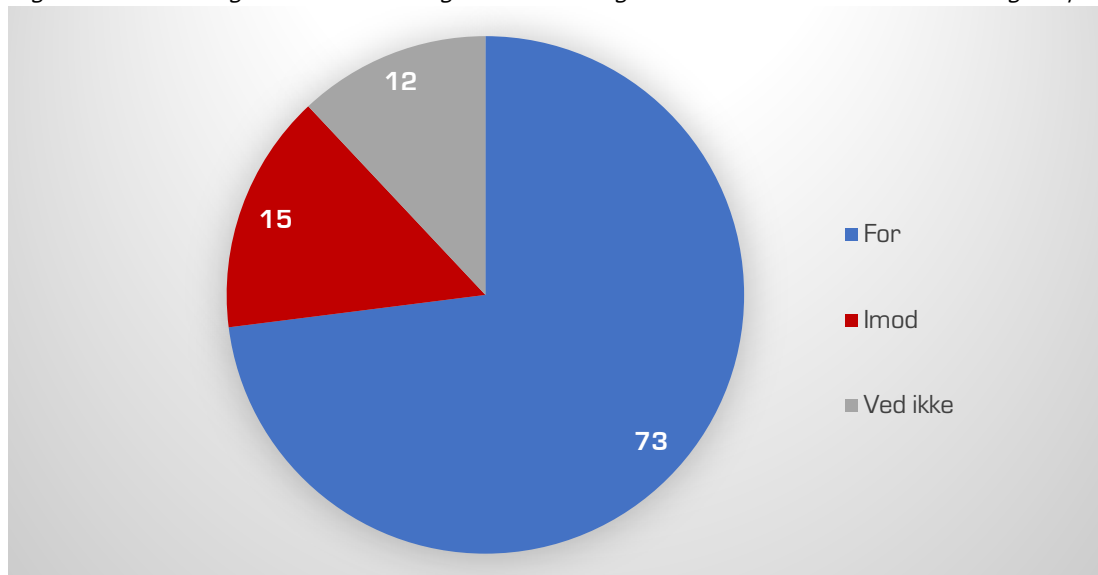
73 pct. af de adspurgte i Voxmeters måling for Tænketanken EUROPA går ind for en ny EU-indtægt i form af en afgift på plastaffald som foreslået af Kommissionen. Se figur 4.

¹⁷ EU's langtidsbudget. Samlenotat til Folketingets Europaudvalg, 30.januar 2020

Figur 4. Høj opbakning til EU-indtægt i form af en afgift på plastaffald

Der er fremsat forslag om en fælles afgift på plastik i EU for at tilskynde til, at plastaffald genanvendes. Afgiften skal samtidig skabe flere indtægter til EU's budget. Er du for eller imod en sådan afgift?, pct.

Note: N=994. Data indsamlet 13.1-21.1-2020. **Kilde:** Voxmeter for Tænketanken EUROPA.

Hos de potentielle vælgere til Folketingets partier er der hos alle partier et klart/absolut flertal for en sådan plastafgift og ny EU-indtægt undtagen hos Nye Borgerlige, hvor der er et flertal imod EU-plastafgiften. Hos Socialdemokratiet og Venstre er tilslutningen på 82 pct. og 71 pct. blandt de adspurgte, som ville stemme på de to partier ved et kommende folketingsvalg.